Rapport No 188

DE MARKT- EN PRIJSPOLITIEK IN DE ZWITSERSE LANDBOUW

Woord vooraf

In het kader van een onderzoek naar de markt- en prijspolitiek in de landbouw van een aantal Westeuropese landen is ook Zwitserland opgenomen. De Zwitserse landbouwpolitiek heeft een eigen signatuur door de zoveel mogelijk op zelfvoorziening gerichte doeleinden in verband met de strikte neutraliteitspolitiek van Zwitserland.

Het rapport beperkt zich tot een beschrijvende analyse van de doeleinden, de organen en de regelingen, zoals die dit voorjaar in werking waren. De kans bestaat, dat op grond van de landbouwwet van 1951 allerlei veranderingen in de organisatie en uitvoering van de markt- en prijspolitiek zullen worden gebracht. Dat deze veranderingen van wezenlijke betekenis zullen zijn is echter niet waarschijnlijk.

Deze studie werd verricht op de afdeling Algemeen Economisch Onderzoek door A.H.J. Liberg, econ.drs. Veel dank zijn wij verschuldigd aan tal van personen in Zwitserland, die bij de uitvoering van de markt- en prijspolitiek nauw zijn betrokken, voor hun zeer gewaardeerde medewerking. Uit Zwitserland werden zoveel en zulke goede schriftelijke inlichtingen verstrekt, dat een onderzoek ter plaatse overbodig was.

De Directeur,

(Dr J. Horring)

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT BIBLIOTHEEK

1570

INHOUD

		blz.
	Inleiding en samenvatting	1
Hoofdstuk I	De Zwitserse landbouwpolitiek	5
Hoofdstuk II	Markt- en prijsregelingen voor akkerbouwproducten	11
	A. Granen	11
	§ 1. Broodgraan	11
	§ 2. Voedergraan	12
	B. Aardappelen	13
	C. Groente	14
	D. Fruit	15
	E. Wijnbouw	17
Hoofdstuk III	Markt- en prijsregelingen voor veehouderijproducten	19
	A. Melk- en zuivelproducten	19
	§ 1. Inleiding	19
	§ 2. Melk	20
	§ 3. Kaas	22
	§ 4. Boter	25
	B. Slachtvee	26
	C. Eieren	27

INLEIDING EN SAMENVATTING

De Zwitserse bondsstaat, voortgekomen uit het in 1291 tussen drie kantons gesloten eedgenootschap, bestaat thans uit 25 souvereine kantons en half-kantons. De kantonnale souvereiniteit vangt de grote taal- en cultuurverschillen op en is een uiting van de drang de invloed van uitwendige factoren op de eigen gang van zaken tot een minimum te beperken.

Zolang Zwitserland zijn bestaan zocht in de landbouw, het toerisme en de als huisindustrie toegepaste uurwerkenproductie, waren deze enge kantonnale grenzen geen beletsel voor een bij de buitenlandse omstandigheden aangepaste liberale economische politiek. De Bond zorgde in principe slechts voor militaire en buitenlandse aangelegenheden, burgerlijk- en strafrecht, douane en verkeer.

De bemoeienis van de Bond met het economisch en sociaal leven is sedert de tweede wereldoorlog sterk toegenomen, Zwitserland ontwikkelde zich tot een industriële staat, doordat de horloge-industrie uitgroeide tot een machine-industrie met een uitgesproken precisiekarakter en de opkomende chemische en textiel-industrie van steeds groter belang werden. Met de voortschrijdende ontwikkeling tot industriële staat en de toenemende beïnvloeding van het internationale handelsverkeer door invoerrechten, contingenteringen en deviezenbepalingen, groeide de behoefte van de landbouw aan bescherming tegen de toenemende invoer. Deze landbouwbescherming paste aan bij de Zwitserse drang tot politieke en economische onafhankelijkheid, doch minder bij de noodzaak van industriële export. Landbouw en industrie hebben elkaar echter gevonden, zowel in de economische artikelen, welke in 1947 in de grondwet werden opgenomen, als in de daarop berustende landbouwwet van 1952.

De Zwitserse landbouwpolitiek is gericht op het verkrijgen van een grotere spreiding in de landbouwproductie door de akkerbouw te bevorderen ten koste van de melkveehouderij. De neutraliteitspolitiek leidt eveneens tot de wens tot uitbreiding van de akkerbouw. Voorts acht men het uit sociale overwegingen gewenst het aandeel van de agrarische bevolking in de totale bevolking te handhaven op het huidige peil van ongeveer 20 pct. De binnenlandse productie wordt beschermd door handhaving van lonende prijzen voor landbouwproducten. Doordat de binnenlandse productie van landbouwproducten (uitgezonderd melk en kaas) niet toereikend is voor de binnenlandse behoefte is de regeling van de invoer een belangrijk middel tot het handhaven van lonende prijzen. De invoer is veelal gecontingenteerd en onderworpen aan de heffing van invoerrechten. Bovendien wordt de invoer dienstbaar gemaakt aan de afzet van de binnenlandse productie door de hantering van het prestatiebeginsel. Volgens dit beginsel ontvangen de importeurs alleen een invoervergunning, indien zij een bepaalde hoeveelheid binnenlandse producten overnemen. Dit geldt alleen voor gelijksoortige producten. De landbouwwet van 1951 maakt

het voor groente en fruit mogelijk, dat de importeurs, in het geval dat de invoer een ondraaglijke concurrentie doet ontstaan voor verwante binnenlandse producten, verplicht worden deze laatste over te nemen. Het doel van het prestatiebeginsel is het aanbod van landbouwproducten aan te passen aan de vraag bij voor de Zwitserse landbouw lonende prijzen. Het beginsel wordt o.m. toegepast voor de invoer van vlees, eieren, groente, fruit, zaaigranen, veevoeder, consumptieaardappelen, pootaardappelen en wijn. De wijze van hantering varieert al naar de aard van het product. Zo vindt de overneming van groente en fruit gelijktijdig plaats met de invoer er van. Bij vlees echter ontvangen de importeurs alleen een invoervergunning, indien zij zich verplichten in tijden van overschotten, wanneer de invoer verboden is, vlees over te nemen en op te slaan.

Een andere wijze van coördinatie tussen invoer en binnenlandse productie is centralisatie van de invoer. Dit geschiedt bijv. voor broodgraan, waar de prijs enerzijds lonend moet zijn voor de boeren en anderzijds de kosten van levensonderhoud niet te sterk mogen opdrijven. Sedert de eerste wereldoorlog is het handhaven van lage broodprijzen een belangrijk element geweest van de landbouwpolitiek. Een lonende prijs voor de boeren kan bij een lage broodprijs alleen worden betaald, doordat de overheid verliezen bij de aankoop in het binnenland en/of bij de import voor haar rekening neemt.

Centralisatie van de invoer vindt eveneens plaats voor boter. De boterinvoer vervult in de markt- en prijspolitiek een bufferfunctie. De kaasproductie wordt afgesteld op de exportmogelijkheden. Inkrimping van de kaasproductie leidt tot vergroting van de boterproductie en dus tot daling van de boterinvoer. Bij toeneming van de kaasexport doet het omgekeerde zich voor en zal de boterinvoer stijgen. De centralisatie van de invoer dient tevens ter afwering van buitenlandse concurrentie: de Zwitserse boterprijs ligt aanmerkelijk boven de buitenlandse. De boter- en kaasprijzen zijn de basis voor de melkprijs, doordat de boter- en kaasprijzen zijn gegarandeerd. Deze prijzen zijn zodanig vastgesteld, dat de boterbereiding en de kaasmakerij hetzelfde rendement opleveren. Tegenover de garantie staan voor de producenten verschillende verplichtingen, zoals de leveringsplicht voor kaas en room. Eventuele verliezen op de garantieprijs worden gedekt uit vroegere winsten bij de afzet. Zowel de afzet van kaas in het binnenland als de export is gecentraliseerd.

Hieronder volgen de markt- en prijsregelingen voor de afzonderlijke producten.

A k k e r b o u w p r o d u c t e n

Broodgraan

Met het oog op 's lands voedselvoorziening garandeert de graanwet van 1932 aan de boeren een lonende verbouw van broodgraan. De Bond stelt jaarlijks in September de prijs vast, waartegen de Getreideverwaltung (een overheidsinstelling) bereid is het graan te kopen. De Getreideverwaltung verkoopt het graan aan de molenaars. De verliezen op deze verkoop worden door de Bond gedragen, zodat hierdoor het brood wordt gesubsidieerd. De boeren ontvangen de vastgestelde prijs alleen indien zij een bepaalde hoeveelheid van hun productie gebruiken voor zelfverzorging. Voor deze hoeveelheid ontvangen zij een maalpremie.

De invoer van broodgraan en bakmeel is uitsluitend voorbehouden aan de Getreideverwaltung.

Voedergraan

De prijzen van voedergranen zijn vrij. De binnenlandse teelt van gerst, haver en maïs wordt bevorderd door teeltpremies per ha.

Aardappelen

De markt- en prijsregelingen voor aardappelen zijn gericht op het alcoholvrij verwerken van overschotten. De Bondsraad stelt jaarlijks het niveau van de producentenprijzen voor aardappelen vast, waarna de Alkoholverwaltung (een overheidsinstelling) de prijzen vaststelt naar soort en kwaliteit. Ter bevordering van de afzet en egalisering van de aardappelprijzen in de verschillende delen van het land subsidieert de Alkoholverwaltung het transport van consumptie-, voeder- en pootaardappelen. Voorts wordt de winteropslag van consumptie-aardappelen gesubsidieerd. Subsidie wordt verleend op de verkoop van consumptie-aardappelen aan onbemiddelden. De alcoholvrije verwerking (stijfsel, aardappelmeel en aardappelvlokken) wordt financieel gesteund.

De invoervergunning voor consumptie-aardappelen wordt slechts verstrekt, indien de importeur een bepaalde hoeveelheid binnenlandse consumptie-aardappelen afzet. Evenzo wordt de invoervergunning voor voedergranen, oliekoeken en voedermeel verstrekt, indien de importeur een bepaalde hoeveelheid binnenlandse voederaardappelen overneemt.

Groente

De markt- en prijsregelingen voor groente worden uitgevoerd door de Schweizerische Gemüse-Union, de overkoepelende organisatie van telers, handelaren en importeurs en de groenteverwerkende industrie. De regionale afdelingen van de Gemüse-Union stellen wekelijks richtprijzen vast voor hun gebied.

De invoer van groente geschiedt voornamelijk uit Italië en Frankrijk. De invoer is afhankelijk gesteld van de situatie op de binnenlandse markt door toepassing van het drie-phasen-systeem. In de eerste phase is de invoer vrij; in de tweede phase beperkt en indien nodig gekoppeld aan de overneming door de importeur van een bepaalde hoeveelheid binnenlandse groente; in de derde phase is de invoer verboden.

Fruit

De alcoholwet van 1932 richt zich op de bestrijding van het stoken van alcohol uit fruit. De Alkoholverwaltung bevordert de teelt van tafelfruit ten koste van de teelt van mostfruit door rooi- en omentpremies. Voor mostfruit wordt een afzetgarantie gegeven, welke evenwel niet zodanig is dat de teelt van mostfruit er door wordt aangemoedigd. Indien mogelijk wordt de verwerking van mostfruit tot alcohol voorkomen door steun te verlenen aan de productie van most, concentraten en het drogen.

De invoer van fruit is gecontingenteerd en onderworpen aan de heffing van invoerrechten. Buiten het contingent is invoer mogelijk door betaling van extra invoerrechten. In de handel met Italië en Frankrijk is de invoer geregeld door het drie-phasen-systeem op dezelfde wijze als bij groente.

Wijnbouw

De afzet van witte wijn en van wijn van matige en slechte kwaliteit stuit op grote moeilijkheden, ondanks de bescherming door de zeer hoge invoerrechten. Bij afzetmoeilijkheden wordt een deel van de binnenlandse wijn toegewezen aan de importeurs naar verhouding van hun vroegere importen. Het Weinbaufonds, dat zijn inkomsten verkrijgt uit heffingen op de invoer, betaalt het verschil tussen de richtprijs en de door de importeurs te betalen prijs. Ook kan wijn uit de markt worden genomen en opgeslagen. Het Weinbaufonds garandeert dan een bepaalde prijs bij de latere verkoop.

Voorts subsidieert het Weinbaufonds de afzet van tafeldruiven en de vervaardiging en afzet van druivensap.

In de toekomst zal alleen de afzet van geschikte wijndruivensoorten worden gesteund, voor zover geteeld in bepaalde voor de wijnbouw geschikte gebieden.

V e e h o u d e r i j p r o d u c t e n

Melk

De melkprijs wordt naar gelang van de omstandigheden door de Bondsraad vastgesteld. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen consumptiemelk en fabrieksmelk. Bij de levering van melk aan de fabriek wordt een aftrek toegepast indien wei of ondermelk wordt teruggeleverd. In bepaalde gebieden wordt bij de betaling van de melk rekening gehouden met de kwaliteit. Men streeft er naar de betaling naar kwaliteit algemeen in te voeren.

De consumentenprijs is gebonden aan een maximum. De prijsegalisatiekas voor zuivelproducten betaalt verschillende duurtetoeslagen, omdat door de prijsbeheersing de handelsmarges niet lonend zijn. De middelen hiervoor worden o.m. verkregen uit heffingen op zuivelproducten en de winst op ingevoerde boter, terwijl het tekort door de Bond wordt gedekt.

Kaas

De kaasafzet geschiedt uitsluitend door de Schweizerische Käseunion. De kaasmakers ontvangen bepaalde garantieprijzen en zijn daartegenover verplicht tot levering. In het binnenland gelden maximumprijzen voor kaas. De winst van de Käseunion, welke in hoofdzaak wordt verkregen uit de export, komt grotendeels ten goede aan het prijsgarantiefonds van het Zentralverband Schweizerischer Milchproduzenten. Eventuele verliezen worden door het prijsgarantiefonds vergoed.

Boter

De boterhandel is gecentraliseerd bij de Butyra. De Butyra betaalt aan de producenten bepaalde garantieprijzen, terwijl de fabrikanten verplicht zijn tot levering. De consumentenprijzen zijn gebonden aan een maximum. De winst, welke in hoofdzaak wordt verkregen op de ingevoerde boter, komt ten goede aan de prijsegalisatiekas voor melk; eventuele verliezen worden vergoed door het prijsgarantiefonds van het Zentralverband Schweizerischer Milchproduzenten.

Slachtvee

De afzet van groot slachtvee, gemeste kalveren uit de berggebieden, vette lammeren en schapen en vleesvarkens is gegarandeerd. Voor slachtvee worden richtprijzen vastgesteld. Indien deze richtprijzen bij verkoop niet kunnen worden verkregen wordt het vee overgenomen door het Genossenschaft für Schlachtvieh- und Fleischverwertung tegen de richtprijs. De importeurs zijn verplicht binnenlandse overschotten tegen de richtprijs over te nemen. Het Genossenschaft für Schlachtvieh- und Fleischverwertung beschikt over een fonds, dat zijn inkomsten ontvangt uit heffingen op de invoer van vleeswaren. Uit dit fonds wordt naar gelang van de marktsituatie, financiële steun verleend aan de verwerking en afzet van overschotten; bijv. steun aan de opslag en export.

De invoer van vee is gecontingenteerd. Ter verkrijging van een invoervergunning moeten de importeurs bepaalde verplichtingen op zich nemen met betrekking tot de overneming en opslag van binnenlandse overschotten.

Eieren

De eierafzet wordt gewaarborgd door de invoer te koppelen aan de overneming van een bepaalde hoeveelheid binnenlandse eieren.

HOOFDSTUK I

DE ZWITSERSE LANDBOUWPOLITIEK

Het doel van de Zwitserse landbouwpolitiek is het scheppen van gunstige bestaansvoorwaarden voor de landbouw. Dit doel wordt bepaald door een aantal in dezelfde richting werkende krachten op economisch, sociaal en politiek gebied.

Op economisch terrein wenst men productieve, d.w.z. rationeel geleide, bedrijven. Hierdoor wordt aan het bedrijf een bedrijfseconomische bestaansgrond gegeven. Van belang is bovendien de weerstandskracht tegen schommelingen in productie en prijzen, hetzij ten gevolge van jaarlijkse wisselingen in de productievoorwaarden, hetzij ten gevolge van de conjunctuurbeweging. Beide overwegingen leiden tot het streven naar spreiding in het productie-assortiment en dus tot bevordering van de akkerbouw. Daarom worden voor de verbouw van voedergraan teeltpremies gegeven en is de afzet van broodgraan gegarandeerd. De nieuwe landbouwwet geeft de Bondsraad de bevoegdheid de veehouderij te beperken door het aantal dieren afhankelijk te stellen van de eigen verbouw van voedergewassen.

Sociaal gezien streeft men naar een krachtige en gezonde agrarische boerenstand. De boerenstand draagt het meest bij tot de Zwitserse bevolkingsgroei. Deze groei kan alleen worden gewaarborgd, indien de agrarische bevolking niet daalt beneden het huidige aandeel van de agrarische bevolking in de totale bevolking van ongeveer 20%. Dit doel wordt enerzijds gediend door aan het bedrijf de bovengenoemde economische bestaansgrond te geven en het agrarisch inkomen te verhogen, anderzijds door het bevorderen van de werkgelegenheid in de landbouw. Door sociale maatregelen tracht men de toeneming der bevolking te stimuleren. Gebieden, welke in moeilijke omstandigheden verkeren, met name de berggebieden, worden gesteund.

Het politieke aspect van het Zwitserse landbouwbeleid is het handhaven van de traditionele neutraliteitspolitiek. De handhaving van de neutraliteit is slechts mogelijk door onafhankelijk te zijn van het buitenland, d.w.z. dat de voorziening met onontbeerlijke goederen gewaarborgd moet zijn. Hiertoe behoort o.m. de voedselvoorziening. Ook uit de politieke drijfveren tot het landbouwbeleid komt dus een kracht voort, welke drijft tot spreiding in de landbouwproductie. Dit is een van de sterkste motieven voor de bevordering van de broodgraanteelt. Een ander uitvloeisel van de neutraliteitspolitiek is het aanleggen van voorraden van bepaalde goederen. Enerzijds legt de Bond zelf voorraden aan, anderzijds wordt het bedrijfsleven verplicht met de Bond een overeenkomst te sluiten waarin de verplichting tot het aanhouden van een bepaalde voorraad is opgenomen. De nakoming van deze verplichting is de voorwaarde tot het verkrijgen van een importvergunning. Voor het houden van deze voorraden worden bepaalde faciliteiten verleend. (credieten tot 90% tegen 1½% rente, waarbij de Bond borg staat voor de aflossing; de voorraden zullen in moeilijke tijden voor een groot deel in eigen bedrijf mogen worden gebruikt; door de vorming van garantiefondsen wordt het opslag- en prijsrisico gedekt. De verplichte voorraadvorming geschiedt reeds sedert 1932 ingevolge de graanwet en sedert 1939 voor andere producten, o.m. voor suiker, rijst, spijsoliën en -vetten, veevoeder, haver, gerst, consumptiemaïs en koffie.

De eerste bemoeiïng van de Bond met de landbouw dateert van het einde der vorige eeuw, toen de Bond financiële steun ging verlenen aan het landbouwonderwijs, de proefstations, bevordering van de fokkerij, bodemverbeteringen, bestrijding van schade en subsidies aan de agrarische toporganisaties en coöperaties en aan statistische instellingen. Deze subsidies worden gegeven aan die kantons, welke zich op dit gebied reeds uitgaven getroosten. In 1929 werd de overheidssteun uitgebreid door bijzondere aandacht te wijden aan de moeilijkheden in de bergstreken.

Tijdens de crisis in de jaren dertig werd Zwitserland, dat zich sedert het begin dezer eeuw meer op de veehouderij had toegelegd, getroffen door stagnatie in de zuivelexport. De moeilijkheden werden met allerlei incidentele maatregelen bestreden. Aanvankelijk trachtte de Bond het binnenlands prijsniveau te steunen door een tariefpolitiek. Reeds spoedig bleek dit onvoldoende, zodat de landbouw moest worden geholpen door beperking van de invoer en bevordering van de uitvoer, regeling van de productie, het geven van prijs- en afzetgaranties en het verschaffen van credieten aan noodlijdende boeren. Het doel van deze maatregelen was in het algemeen de veehouderij in te krimpen ten gunste van de akkerbouw. Van blijvende betekenis waren de graanwet en de alcoholwet van 1932, welke de broodgraan- en aardappelverbouw en de fruitteelt bevorderen door een afzetgarantie voor broodgraan en mostfruit. Hoewel deze wetten van grote betekenis zijn voor de landbouw was het landbouwbelang niet beslissend voor hun totstandkoming. De graanwet had tot doel de voedselvoorziening te dienen en de neutraliteitspolitiek te ondersteunen. Het doel van de alcoholwet was de sociale nadelen van het alcoholverbruik te bestrijden door productie en consumptie van alcoholhoudende dranken te verminderen.

In 1938 wenste men dit stelsel van incidentele maatregelen te verlaten en te vervangen door een doelbewuste landbouwpolitiek. Ter bestudering van dit vraagstuk werd een commissie van vertegenwoordigers van landbouw en nijverheid benoemd. Deze commissie kwam tot de conclusie, dat Zwitserland ter ondersteuning van de neutraliteitspolitiek naar een grotere mate van zelfgenoegzaamheid dient te streven door de productie beter in overeenstemming te brengen met de nationale behoeften. Voorts dient de landbouwpolitiek gericht te zijn op het bewerkstelligen van de kosten dekkende en zo mogelijk stabiele prijzen voor landbouwproducten, teneinde aan de boeren een arbeidsinkomen te verschaffen van ten minste het landarbeidersloon. Een van de middelen hiertoe is regulering van de invoer. Deze politiek beoogde in concreto uitbreiding van de akkerbouw. Ter bestudering van dit probleem werd een tweede commissie - bestaande uit landbouwdeskundigen - benoemd, welke adviseerde tot uitbreiding van de oppervlakte bouwland van 100.000 tot 300.000 ha ter verlichting van de moeilijkheden in de veehouderij en ter verbetering van de nationale voedselvoorziening. Dit vereist echter een juiste prijsverhouding tussen akkerbouw- en veeteeltproducten en een grotere bescherming van de landbouw tegen concurrentie van de invoer. De commissie beval uitbreiding van de verbouw van voedergewassen en hakvruchten aan en wenste een grotere mate van zelfvoorziening. De tweede wereldoorlog noopte tot een snelle uitvoering van dit programma, waartoe de Bond krachtens het noodrecht een groot aantal maatregelen in deze richting nam.

Op 27 November 1942 richtte het Schweizerischer Bauernverband een adres aan de Bondsraad, waarin het als zijn mening uitsprak, dat de tot nu toe genomen maatregelen tot bescherming van de landbouw,

welke waren voortgevloeid uit noodtoestanden, ook in normale tijden noodzakelijk zijn. In dit adres wordt verlangd, dat de agrarische bedrijfsleiders een inkomen zullen verkrijgen als van geschoolde arbeid, dat het landarbeidersinkomen gelijk zal zijn aan dat van ongeschoolde arbeid en dat het rendement van de investeringen gelijk dient te zijn aan het rentepercentage, dat de boeren voor hun schulden moeten betalen. Dit kan alleen worden bereikt, indien de prijzen van agrarische producten overeenkomen met de gemiddelde productiekosten. Ter handhaving van deze prijzen is het nodig de invoer aan te passen aan de binnenlandse productie door contingenteringen en invoervergunningen, waarbij voor vele producten deze vergunning slechts zal worden verleend, indien de importeur tevens een zekere hoeveelheid van het binnenlands product afneemt.

De akkerbouw dient te worden gestabiliseerd op 300.000 ha. Nauw verbonden met de landbouwpolitiek zal een sociale politiek worden gevoerd tot opheffing van het gebrek aan arbeidskrachten in de landbouw en tot voorkoming van trek naar de grote stad. Het in dienst nemen van getrouwde arbeiders moet worden bevorderd en aan arme en kinderrijke gezinnen moet directe hulp worden geboden. Tevens moeten sociale maatregelen worden getroffen, opdat de arbeiders in andere bedrijfstakken de agrarische prijzen zullen kunnen betalen.

Als antwoord op dit adres werd een commissie benoemd met de opdracht een permanente landbouwwetgeving voor te bereiden. Deze commissie bestond uit 61 leden en vormde 1 commissie voor de grondwetswijziging en 10 voor de landbouwproblemen. Besloten werd de juridische aspecten betreffende de overdracht en pacht van landbouwgronden in een aparte wet onder te brengen. Deze materie is geregeld in het "Bundesgesetz über die Erhaltung des bäuerlichen Grundbesitzes" van 12 Juni 1951. De reeds bestaande graan- en alcoholwetgeving blijven gehandhaafd. De overige onderwerpen zijn in de nieuwe landbouwwet vervat.

In 1947 werden in de grondwet enkele economische artikelen opgenomen, inhoudend dat de Bond maatregelen kan nemen ter bescherming van in hun bestaan bedreigde bedrijfstakken of streken. Voor de landbouw hebben deze maatregelen ten doel een sterke agrarische bevolking te handhaven, de productiviteit van de landbouw te waarborgen en de landelijke eigendom te verstevigen. Dit betekent, dat men de bestaande structuur met in hoofdzaak klein- en middelgrootbedrijf wenst te behouden, opdat de landbouwbevolking niet zal afnemen. Tevens dient er voor te worden gezorgd, dat de bedrijven economisch rationeel zijn. De staatshulp berust op het beginsel, dat deze hulp alléén wordt gegeven, indien de betreffende bedrijfstakken er niet in geslaagd zijn door eigen werkzaamheid de moeilijkheden op te lossen. De grote betekenis van deze grondwetswijziging is, dat hiermede een periode is ingeluid van confederaal initiatief inzake de landbouwwetgeving in plaats van het reeds minder wordende kantonnaal initiatief.

Op grond van deze artikelen kwam op 3 October 1951 het "Bundesgesetz über die Förderung der Landwirtschaft und die Erhaltung des Bauernstandes" tot stand. Deze wet is grotendeels een codificatie van vele reeds krachtens noodrecht genomen maatregelen. Alle regelingen van deze wet zijn er op gericht voor de landbouw productenprijzen te bewerkstelligen welke de gemiddelde productiekosten (gemeten over aantal jaren) dekken. Met inachtneming van dit doel is de Bondsraad bevoegd voor de landbouwproducten richtprijzen vast te stellen.

Een van de nieuwe economische artikelen in de grondwet van 1947 bepaalt, dat de belanghebbende economische groeperingen bij het opstellen van de uitvoeringswetten zullen worden geraadpleegd. Bovendien kunnen zij worden geroepen mede te werken aan de toepassing van de uitvoeringsbeschikkingen. De uitwerking hiervan vinden wij in art. 3 van de landbouwwet, waarin de Bondsraad wordt verplicht een permanente adviescommissie (Landwirtschaftskommission) van 15 leden te benoemen. Deze commissie adviseert omtrent alle voor de uitvoering van de wet vereiste beschikkingen en maatregelen van algemeen belang, in het bijzonder m.b.t. de regeling van de in- en uitvoer en te nemen maatregelen op melk- en zuivelgebied. De commissie bestaat uit de vertegenwoordigers van de hoofdgroeperingen van het gehele Zwitserse bedrijfsleven en van de consumenten. Hierdoor hebben ook de niet-agrarische bedrijfstakken invloed op de agrarische wetgeving. Voorts zijn alle met de uitvoering van de landbouwwet belaste autoriteiten gehouden, daar waar de behoefte er aan zich voordoet - in het bijzonder voor het regelen van de in- en uitvoer en het vaststellen van richtprijzen - adviescommissies te benoemen, waarin de belanghebbenden zijn vertegenwoordigd. Zulks dient te geschieden met inachtneming van de belangen der bergstreken. Dergelijke commissies bestaan reeds voor groente, fruit, eieren, vlees en wijn.

De economische artikelen houden zich bezig met het kernprobleem van de Zwitserse landbouw, nl. de verschuiving van veehouderij naar akkerbouw. Enerzijds is de Bond bevoegd tot het nemen van maatregelen ter verkrijging van een oppervlakte bouwland, welke de aanpassing van de agrarische productie aan de afzetmogelijkheden vergemakkelijkt en een veelzijdige productie mogelijk maakt. Hierbij is gedacht aan een oppervlakte bouwland van 300.000 ha. Anderzijds kan de Bond maatregelen nemen tot aanpassing van de veebezetting aan de voederproductie van het bedrijf of aan de nationale voederproductie, indien de afzet van vee en zuivelproducten dit vereist. Voorts is de Bond bevoegd de invoer van voedermiddelen, stro en strooisel te beperken en invoerheffingen op te leggen. Verder kan de Bond binnen het kader van een productieprogramma gewenste oppervlakten per gewas voor de afzonderlijke kantons vaststellen. De uitvoering hiervan berust bij de kantons zelf. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een productiekadaster, dat de teelt per bedrijf registreert. In beginsel zijn de producenten vrij in de keuze van de te telen gewassen.

De Bond kan de teelt van bepaalde gewassen aantrekkelijk maken door het toekennen van teeltpremies en/of het nemen van andere gelijkwaardige maatregelen, zoals het afnemen van deze producten onder redelijke voorwaarden. Op het ogenblik worden alleen teeltpremies gegeven voor haver, gerst en maïs. De kosten van deze maatregelen worden bestreden uit de bovengenoemde heffingen op voedermiddelen, stro en strooisel.

In beginsel moeten de landbouwbedrijven, voor zover dit kan worden gevergd, in hun eigen behoeften voorzien.

De regeling van de invoer is een belangrijk middel tot bescherming van de nationale landbouw. De Bondsraad heeft hiertoe vergaande bevoegdheden gekregen. Ingeval de afzet van binnenlandse landbouwproducten niet kan geschieden tegen prijzen, die de gemiddelde productiekosten dekken, is de Bondsraad bevoegd tot het kwantitatief beperken van de invoer van gelijksoortige producten en tot het heffen van extra invoerrechten op die invoer van gelijksoortige producten, welke een bepaalde hoeveelheid te boven gaat. Reeds voor de totstandkoming van de landbouwwet werd van deze mogelijkheid tot

invoerbeperking gebruik gemaakt. Bij de invoer van groente en fruit is gebleken, dat in tijden van een algemeen grote oogst de prijzen zo laag zijn, dat de heffing geen effect meer heeft. Sedert 1933 werd de invoer, wanneer de situatie op de binnenlandse markt dit noodzakelijk maakte, beperkt door toepassing van het prestatiebeginsel. Dit beginsel houdt in, dat de importeurs worden verplicht tot overneming van een hoeveelheid gelijksoortige binnenlandse producten in een bepaalde verhouding tot hun invoer. Hiermede wordt dus de invoer afhankelijk gesteld van de afzetmogelijkheden van het binnenlands product. Het prestatiebeginsel kan voor alle ingevoerde producten worden toegepast, mits deze producten ook in Zwitserland worden geproduceerd. Later werd het prestatiebeginsel vrijwel uitsluitend gehanteerd bij agrarische producten. Zo geldt het voor de invoer van: vlees, gevogelte, eieren, groente, fruit, paarden, zaaigranen, veevoeder, pootaardappelen, consumptie-aardappelen, bloemen en wijn.

Doel van het prestatiebeginsel is, dat door koppeling van de invoer aan de overneming van het binnenlandse product een aanpassing van het aanbod aan de vraag kan worden verkregen bij voor de Zwitserse landbouw lonende prijzen. De invoer wordt dus beperkt, terwijl de invoercontingenten worden verdeeld volgens het aandeel van de importeur in de binnenlandse handel. Doordat de afzetmarkt klein is (Zwitserland heeft 4,7 millioen inwoners) zijn de meeste importeurs tevens grossier in het binnenlandse product, waardoor de toepassing van het prestatiebeginsel niet op al te grote bezwaren stuit. Aan de producenten en hun afzetorganisaties wordt geen importvergunning verleend, opdat de importeurs voor de reeds beperkte invoer geen extra concurrentie zullen ondervinden.

Het prestatiebeginsel wordt, al naar het product, verschillend gehanteerd. Zo kan de overneming van het binnenlands product gelijktijdig met de invoer plaats vinden (bijv. groente en fruit). Het is ook mogelijk dat de invoervergunning wordt verleend, indien de importeurs bepaalde verplichtingen op zich nemen door bijv. overschotten over te nemen en op te slaan in de tijd, dat de invoer verboden is (vlees).

Een belangrijke beperking voor de toepassing van het prestatiebeginsel is, dat het alleen van toepassing is voor gelijksoortige producten. De toepassingsmogelijkheden worden in de nieuwe landbouwwet iets verruimd. Indien nl. ondanks de invoerregeling de afzet van binnenlandse producten een ondraaglijke concurrentie van andersoortige producten ondervindt, kan de bovengenoemde invoerregeling tijdelijk worden gehanteerd voor verwante producten en wel reeds voor de binnenlandse oogst of het tijdstip van het grootste aanbod. Deze invoerregeling voor verwante producten geldt niet voor spijsoliën en -vetten, zodat de regeling vooral betekenis heeft voor groente en fruit.

De afzet van binnenlandse producten wordt door de Bond zowel bevorderd door stimulering van de uitvoer als door steun aan de afzet in het binnenland. De Bond is nl. bevoegd tot het steunen van de uitvoer van gebruiks- en fokvee en van de producten van de veehouderij, fruitteelt en wijnbouw. In het binnenland kan de Bond de opslag en afzet van overschotten steunen. Indien er toch nog afzetmoeilijkheden blijken te bestaan, kan de Bondsraad de boeren verplichten van de fabrieken, welke hun landbouwproducten verwerken, producten, bijproducten en afvallen ter consumptie of verwerking terug te nemen. Dit is in het bijzonder van belang voor de zuivelproductie.

Met betrekking tot de afzet van melk en zuivelproducten heeft de Bond de bevoegdheid heffingen te leggen op consumptiemelk en room,

alsmede op de invoer van boter, melkpoeder, condens, spijsoliën en -vetten en de voor deze laatste benodigde grondstoffen en halffabrikaten. De opbrengst van deze heffingen dient te worden gebruikt ter verlaging van de prijzen en bevordering van de afzet van zuivelproducten en binnenlandse spijsvetten. Indien ondanks de bovengenoemde maatregelen een boteroverschot ontstaat, kan de Bond de importeurs verplichten boter in de spijsvetten te verwerken.

HOOFDSTUK II

MARKT-EN PRIJSREGELINGEN VOOR AKKERBOUWPRODUCTEN

A. Granen

§ 1. B r o o d g r a a n

De graanwet van 1932 garandeert aan de boeren een lonende verbouw van broodgraan. De Bond stelt in September de prijs vast, waartegen de Getreideverwaltung, een overheidsinstelling, bereid is het graan te kopen. De bergstreken ontvangen boven deze prijs een toeslag. De prijzen voor de oogst 1950, 1951 en 1952 zijn vastgesteld op:

tarwe type I	frs 62,50	per 100 kg
" " II	" 64,-	" " "
" " III	" 65,-	" " "
mengsels van tarwe en rogge	" 59,25	" " "
rogge	" 56,-	" " "
spelt	" 58,-	" " "

In de bergstreken wordt een toeslag betaald van:

801 - 900 m hoogte	frs 2,-
boven 900 m	" 3,-

De vastgestelde prijs wordt alleen betaald, indien de boeren voldoen aan de voorwaarde tot zelfverzorging. Voor dit eigen verbruik wordt een maalpremie betaald voor een hoeveelheid, welke in de graanwet is gesteld op een maximum van 200 kg zuivere vrucht of 300 kg ruwe vrucht per persoon. In 1943 werden deze hoeveelheden teruggebracht op resp. 175 en 250 kg per persoon. De maalpremie verschilt al naar de hoogte en bedraagt sedert 1 Juli 1952:

tot 800 m	frs 10,-	per 100 kg
801 - 900 m	" 13,-	" " "
901 -1000 m	" 16,-	" " "
1001 -1100 m	" 19,-	" " "
boven 1100 m	" 22,-	" " "

Sedert 1943 wordt krachtens het noodrecht een toeslag op de maalpremie betaald van frs 2,-.

De Getreideverwaltung koopt het graan via plaatselijke afdelingen (Ortsgetreidestellen) van de boeren en verkoopt het aan de maalderijen. De maalderijen staan onder toezicht van de Bond en hebben een vergunning nodig van de Getreideverwaltung. Zij zijn verplicht het aangevoerde graan te verwerken. Tot steun aan de maalderijen vervoeren de spoorwegen buitenlands graan tegen een speciaal tarief. De verliezen hierop worden door de Bond vergoed.

De graanwet verplicht de Bond te zorgen voor een bepaalde voorraad broodgraan. De helft van deze voorraad wordt opgeslagen door de Getreideverwaltung. De andere helft wordt toegewezen aan de maalderijen op grond van de vermalen hoeveelheid. De voorraad blijft eigendom van de Getreideverwaltung. De maalderij ontvangt geen enkele vergoeding voor het houden van deze voorraad. Voor de hoeveelheid, welke de maalderij minder houdt dan de verplichte voorraad betaalt zij een heffing, waaruit de Getreideverwaltung de vergoedingen betaalt voor de hoeveelheden, die boven de verplichte

hoeveelheid worden gehouden.

De verplichte voorraad is gesteld op 400.000 ton, waarvan de maalderijen dus 200.000 ton moeten opslaan. Men streeft er naar in feite een voorraad aan te houden, welke voor een jaar voldoende is. Zwitserland verbruikt per jaar 480.000 ton broodgraan, waarvan 180.000 ton uit eigen productie en 300.000 ton uit invoer wordt verkregen. De werkelijke voorraad bedroeg op 31 December 1952 486.000 ton.

De invoer van broodgraan en bakmeel is het monopolie van de Getreideverwaltung. De prijzen van brood worden door de Bond vastgesteld. Hiervan worden de prijzen van het bakmeel en het graan afgeleid. Deze prijsvaststelling geschiedt op grond van binnenlandse economische en sociale overwegingen en staat los van de wereldmarkt. In de laatste jaren lag de wereldmarktprijs boven de Zwitserse prijs. De verliezen op de aankoop van buitenlands graan worden door de Bond gedragen en in de eerste plaats bestreden uit de opbrengst van heffingen op wit bakmeel en bepaalde soorten luxe-brood. Een egalisatie van de meel- en broodprijzen over het gehele land wordt verkregen door subsidiëring van het transport, hetgeen vooral ten goede komt aan de bergstreken.

§ 2. V o e d e r g r a a n

Sedert 1939 wordt de verbouw van gerst, haver en maïs bevorderd door teeltpremies. Deze premies bedroegen in 1951, 1952 en 1953 frs 200 per ha, met in de bergstreken een toeslag van frs 50 voor bedrijven tot 1.000 m hoogte en van frs 80 voor bedrijven boven 1.000 m. Het doel van de teeltpremies is het verschil weg te nemen tussen de wereldmarktprijs en het Zwitserse kostenpeil. De prijzen van voedergranen zijn vrij en richten zich dus naar de wereldmarktprijs.

De invoer van voedergranen en andere voedermiddelen is gecentraliseerd in het Schweizerische Genossenschaft für Getreide und Futtermittel (GGF). De GGF is een in de crisisjaren ontstane organisatie ter regeling van de invoer en heeft publiekrechtelijke bevoegdheden. Op 31 December 1951 had het GGF 869 leden, waarvan 571 importeurs en 289 maalbedrijven. Het Ministerie van Economische Zaken stelt voor ieder land een importcontingent vast. De vaststelling van deze contingenten wordt op deze wijze dienstbaar gemaakt aan de handelspolitieke belangen. De invoer geschiedt door de leden van het GGF. Ieder lid beschikt over een door het GGF toegewezen invoercontingent. De ingevoerde producten worden ook door de importeur in het binnenland verhandeld. Indien nodig kan het GGF zelf in het buitenland inkopen, waarbij dan voor de afwikkeling van de koop gebruik wordt gemaakt van de importeurs.

Op de invoer van voedermiddelen zijn heffingen gelegd, welke door het GGF worden geïnd. De opbrengst van deze heffingen dient ter betaling van de bovengenoemde teeltpremies en van de kosten der broodgraanvoorziening. In het kader van de nieuwe landbouwwet kunnen ook de kosten van de maatregelen ter beperking van de veehouderij en uitbreiding van de akkerbouw hieruit worden bestreden.

Ter bevordering van de afzet van de binnenlandse aardappeloogst kunnen de importeurs van voedermiddelen worden verplicht een bepaalde hoeveelheid aardappelen of aardappelproducten (aardappelvlokken en -meel) over te nemen.

B. Aardappelen

De bevordering van de graanteelt gaat gepaard met uitbreiding van de verbouw van vruchtwisselingsgewassen. Hiervoor komt in de eerste plaats de aardappel in aanmerking. Vervanging van de aardappelen door andere gewassen is slechts in beperkte mate mogelijk. Zo is bijv. van suikerbieten de afzet beperkt tot de enige suikerfabriek in Zwitserland, gevestigd te Aarberg. Aangezien de bevordering van de graanteelt uit hoofde van verschillende oorzaken noodzakelijk wordt geacht, zijn maatregelen op het gebied van de aardappelafzet noodzakelijk.

De afzet van aardappelen is nauw verbonden met de alcoholwetgeving. Vanouds werden belangrijke hoeveelheden aardappelen tot alcohol verwerkt. De regeling van het alcoholwezen behoorde tot de bevoegdheid van de kantons. De kantonnale regelingen lieten echter veel te wensen over en in 1885 trok de Bond de alcoholwetgeving tot zich. Deze wetgeving had ten doel de volksgezondheid te bevorderen en richtte zich tegen misstanden bij de alcoholstokerij. De stokerij van de minder gewenste grote en kleine bedrijven werd tegengegaan en verlegd naar de middelgrote private en coöperatieve stokerijen in de gebieden met aardappeloverschotten. Tot steun aan de afzet van aardappelen verplichtte de Alkoholverwaltung (AHV) zich bepaalde hoeveelheden alcohol over te nemen.

Tijdens de eerste wereldoorlog was de behoefte aan consumptie- en voederaardappelen zo groot, dat het stoken van alcohol uit aardappelen verdween. Herleving hiervan werd minder wenselijk geacht en sinds 1922 werden maatregelen getroffen om er voor te waken, dat aardappelen zouden worden gebruikt voor de bereiding van alcohol.

In 1932 werd de alcoholwetgeving herzien. De oude wetgeving machtigde de Bond slechts tot ingrijpen t.a.v. de alcoholbereiding. Nu werd de Bond gemachtigd regelend op te treden t.a.v. de verwerking van de grondstoffen (aardappelen, fruit, melasse). Als doel werd gesteld het alcoholverbruik te verminderen en te voorkomen dat deze grondstoffen zouden dienen voor het vervaardigen van alcohol. Hiermede werd aan de maatregelen, welke reeds vóór 1932 werden genomen een wettelijke grondslag gegeven.

De aardappelafzet is geheel geregeld door de alcoholwetgeving. Vóór de oogst stelt de Bondsraad het niveau van de producentenprijzen voor aardappelen vast. Voor de oogst 1952 was dit niveau voor consumptie-aardappelen 17 tot 22 frs en voor voederaardappelen 10 tot 13 frs, naar gelang van soort en kwaliteit. De prijsvaststelling voor de verschillende soorten en kwaliteiten geschiedt na overleg met de belanghebbenden door de AHV. De financiële steun aan de afzet wordt alleen gegeven, indien de vastgestelde prijzen betaald zijn.

Op transporten van consumptie-, poot- en voederaardappelen betaalt de AHV vrachtvergoedingen. In 1952 bedroegen deze voor consumptie-aardappelen de kosten boven 75 Rp per 100 kg tot een maximum van frs 1,50 per 100 kg. Voor zeer afgelegen gebieden (Graubünden en Tessin) is het maximum frs 2,-. Voor pootaardappelen wordt de helft van de vracht betaald door de AHV, de andere helft door de spoorwegen. De vracht op voederaardappelen wordt geheel door de AHV vergoed. Bovendien betaalt de AHV de handelsmarge bij het vervoer van voederaardappelen. Deze vergoedingen hebben tot gevolg, dat de afzet wordt bevorderd, de aardappelen goedkoper worden gemaakt en de prijs in het

gehele land ongeveer gelijk wordt. De vrachtvergoedingen worden alleen gegeven als de producent bewijst de vastgestelde prijzen te hebben ontvangen. Een gelijkmatige verdeling van het aanbod over het land wordt verkregen, doordat het transport onderworpen is aan de goedkeuring van de AHV, wil men in aanmerking komen voor vrachtvergoedingen.

De AHV verleent subsidie op de kosten van de opslag van consumptie-aardappelen gedurende de winter.

Voorts vergoedt de AHV de kosten van verkoop van aardappelen tegen lage prijzen aan onbemiddelden. Deze prijzen zijn voor de herfst 1952 vastgesteld op frs 14 tot 15 per 100 kg. De AHV betaalt het verschil tussen de koopprijs en de verkoopsprijs, alsmede de transportkosten.

De verwerking van aardappelen tot alcohol wordt verder tegengegaan door financiële steun aan de verwerking tot aardappelproducten (aardappelvlokken, aardappelmeel en stijfsel).

De invoer van aardappelen is gecontingenteerd. De contingenten worden door de AHV vastgesteld. Het invoerrecht op aardappelen bedraagt frs 2,- per 100 kg. Dit recht wordt verhoogd met een heffing van frs 4,- per 100 kg ten gunste van de AHV. De AHV ontvangt nog de opbrengst van de verkoop van aardappelproducten (stijfsel). Het tekort wordt door de Bond aangevuld.

Sedert 1934 wordt bij de invoer van consumptie-aardappelen het prestatiebeginsel toegepast, ter waarborging van de afzet van binnenlandse aardappelen. De importeurs ontvangen een invoervergunning indien zij een bepaalde hoeveelheid binnenlandse consumptie-aardappelen afzetten. De AHV stelt de over te nemen hoeveelheden vast.

Ter waarborging van de alcoholvrije verwerking van aardappeloverschotten worden maatregelen genomen deze overschotten als veevoeder af te zetten. De invoervergunning voor rogge, gerst, maïs, gierst, haver, oliekoeken en voedermeel wordt alleen verkregen als bepaalde door de AHV vast te stellen hoeveelheden binnenlandse voederaardappelen of aardappelproducten worden overgenomen. De maximum over te nemen hoeveelheid is 1 ton aardappelproducten op 10 ton voedermiddelen. De AHV kan de boeren verplichten een zo groot mogelijke hoeveelheid aardappelen op het eigen bedrijf te vervoederen. De op de varkensteelt gespecialiseerde bedrijven zijn verplicht ten minste 200 kg aardappelen of 50 kg aardappelproducten per varkenseenheid te vervoederen.

C. Groente

De Zwitserse groenteteelt voorziet slechts ten dele in de binnenlandse behoefte, zodat invoer noodzakelijk is.

De afzet in het binnenland wordt geregeld door de Schweizerische Gemüse-Union. De Gemüse-Union is in 1933 opgericht en is de toporganisatie van telers, handelaren, importeurs en de groenteverwerkende industrie. De markt- en prijsregelingen worden uitgevoerd door de 11 regionale afdelingen. Het bestuur van een afdeling bestaat uit de vertegenwoordigers van de plaatselijke organisaties van telers, handelaren, verwerkingsbedrijven en consumenten. De afdelingen stellen voor hun gebied richtprijzen voor groente vast.

De invoer van groente wordt gereguleerd door het Ministerie van Economische Zaken. De belangrijkste importerende landen zijn Frankrijk en Italië. In de handelsovereenkomst met deze landen is de invoer geregeld door het zgn. drie-phasen-systeem. In de eerste phase is de invoer geheel vrij, in de tweede phase beperkt en in de derde phase verboden. In de tweede phase wordt veelal ter

waarborging van de afzet van de binnenlandse oogst het prestatiebeginsel toegepast, waarbij de importeurs alleen een invoervergunning verkrijgen, indien zij tevens een bepaalde hoeveelheid van het binnenlands product overnemen. In principe kan het prestatiebeginsel worden toegepast voor alle groentesoorten. Een permanente toepassing van het prestatiebeginsel bestaat alleen voor witlof en asperges.

D. Fruit

De Zwitserse fruitteelt wordt van oudsher uitgeoefend in combinatie met de veehouderij. In vele gevallen kan men niet spreken van aaneengesloten boomgaarden, doordat de bomen zeer verspreid zijn geplant. Hierdoor is het niet mogelijk de omvang van de fruitteelt in een oppervlaktecijfer te meten. Volgens de vruchtboomtelling van 1929 waren er 11,8 millioen bomen, waarvan 42% appels, 29% peren, 11% kersen en 11% pruimen. Het aantal hoogstammen was 11,2 millioen (95 pct). Het aantal vruchtbomen werd in 1945 op 17,2 millioen geschat, waarvan 14,9 millioen (88%) hoogstammig. De fruitteelt komt voornamelijk voor in Noord- en Oost-Zwitserland.

De productie was hoofdzakelijk gericht op de bevrediging van de eigen behoefte en die van de naaste omgeving. Men teelde vooral keukenfruit en mostfruit. Conservering werd op de boerenbedrijven zelf ter hand genomen door het fruit te drogen. De alcoholwetgeving, welke zich in 1885 uitsluitend richtte tegen het stoken van alcohol uit aardappelen, heeft hierdoor de aanplant van mostfruit in de hand gewerkt. In Zwitserland bestaat een duidelijk onderscheid tussen tafelfruit en mostfruit. Er zijn speciale appel- en perenrassen, welke bijzonder geschikt zijn voor de verwerking tot most en welke dan ook speciaal voor dit doel worden aangeplant. De herziening van de alcoholwet in 1932 richtte zich vooral op de bestrijding van de alcoholproductie uit fruit. De AHV heeft sedertdien maatregelen genomen tot het geven van andere bestemmingen aan het fruit.

In 1936 werd een begin gemaakt met de uitvoering van een programma ter bevordering van de teelt van tafelfruit ten koste van het mostfruit. Zo is per kanton een richtassortiment voor het fruit vastgesteld. De AHV subsidieert de aanpassing van het fruitassortiment door het geven van rooi- en omentpremies. Bovendien wordt de verbetering van de fruitteelttechniek gesteund door subsidies aan voorbeeldbedrijven, de opleiding van fruitteeltdeskundigen en het organiseren van cursussen.

De alcoholwet bevat geen prijs- en afzetgarantie voor tafelfruit, maar wel voor mostfruit. Sedert 1939 is de AHV door jaarlijkse besluiten van de Bondsraad gemachtigd maatregelen ter bevordering van de afzet van tafelfruit te nemen. De maatregelen ter voorkoming van de verwerking van kersen tot alcohol worden bepaald door de concrete omstandigheden. In de afgelopen jaren droeg de AHV bij in de vracht- en reclamekosten. Ook werden subsidies gegeven ter voorziening van de bergstreken met verse kersen en voor de export naar Duitsland. De AHV is bevoegd de afzet van tafelappels en -peren te bevorderen, mits dit geen financiële offers voor de Bond of de AHV met zich brengt. Op grond hiervan bevordert de AHV de kwaliteit van het fruit door het stellen van bepaalde kwaliteitseisen en door voorlichting m.b.t. de behandeling van het fruit op de weg van producent naar consument. Ter bevordering van de afzet, maar mede in het belang van bepaalde bevolkingsgroepen subsidieert de AHV ieder jaar de appel- en perenvoorziening van de bergbevolking en onbemiddelden. De AHV

betaalt het verschil tussen de inkoopsprijs en de verkoopsprijs alsmede de vrachtkosten.

Voor mostfruit was in de alcoholwet van 1932 een prijs- en afzetgarantie gegeven. De in deze wet vastgestelde prijzen bleken ten gevolge van de daling van het prijsniveau in de crisisjaren zo hoog, dat de teelt van mostfruit aantrekkelijk werd. In 1936 werd deze prijsvaststelling tijdelijk buiten werking gesteld. De herziening van de alcoholwet in 1949 geeft aan de Bondsraad de bevoegdheid de alcoholprijzen vast te stellen. De prijzen voor uit binnenlandse grondstoffen (aardappelen, pitvruchten, melasse) gewonnen alcohol worden zodanig vastgesteld, dat de producenten uit een oogpunt van overschot- en afvalverwerking een lonende prijs ontvangen. In dit verband kunnen de alcoholstokerijen worden verplicht de producenten bepaalde minimumprijzen te betalen. Deze prijzen moeten de teelt van kwaliteitsfruit bevorderen en mogen de teelt van mostfruit niet aanmoedigen. Ieder jaar stelt de Bondsraad richtprijzen vast voor mostfruit. Indien de prijzen zouden dalen beneden de richtprijzen, neemt de AHV op basis van de richtprijzen steunmaatregelen. Mostfruit wordt alleen tot alcohol verwerkt, indien geen enkele andere verwerkingsmogelijkheid aanwezig is. In 1925 werd 25 pct van de gehele pitvruchtenoogst tot alcohol verwerkt; nu slechts enkele procenten. Verwerkingsmogelijkheden voor het fruit zijn de productie van most (alcoholvrij of licht alcoholhoudend), het maken van concentraten, het drogen en de verwerking tot azijn. De concentraatproductie wordt gesteund, doordat de AHV het prijsrisico van de voorraden overneemt en bijdraagt in de kosten van opslag en rente. De bij de sapvervaardiging ontstane perskoeken worden met behulp van de AHV voornamelijk als veevoeder gebruikt. De producenten zijn verplicht bepaalde hoeveelheden van de fabrieken terug te nemen ten gebruike in het eigen bedrijf.

De invoer van fruit is gebonden aan vergunningen, welke worden afgegeven door het Ministerie van Economische Zaken. Bij invoer van fruit wordt, behalve fr 1,- per 100 kg (minimum frs 2,-) ter bestrijding van de San José-schildluis, een invoerrecht geheven. Bepaalde fruitsoorten kunnen ook zonder vergunning worden ingevoerd; de invoerrechten zijn dan aanmerkelijk hoger. Zo zijn de invoerrechten voor appels en peren met vergunning:

appels en peren, los of in zakken	frs	2,-	per	100	kg
" " " , in andere verpakking	"	5,-	"	"	"

Zonder invoervergunning zijn de invoerrechten:

appels en peren, los of in zakken					
voor de vervaardiging van most	frs	20,-	per	100	kg
voor andere doeleinden	"	40,-	"	"	"
appels en peren in andere verpakking	"	40,-	"	"	"

Voorts kan ook hier het prestatiebeginsel worden gehanteerd, hetgeen reeds is geschied voor aardbeien, abrikozen en Gravensteiner appels. De door de importeurs over te nemen hoeveelheden binnenlands fruit worden naar gelang van de omstandigheden vastgesteld.

In de handelsovereenkomst met Italië is het invoerquotum afhankelijk gesteld van de binnenlandse oogst. De regeling kent 3 phasen: vrije invoer, beperkte invoer (eventueel met toepassing van het prestatiebeginsel) en verboden invoer. Van deze regeling is in 1952 bijv. gebruik gemaakt voor kersen. De invoer hiervan was tot 16 Juni vrij, van 16 tot 21 Juni beperkt en na 21 Juni verboden.

E. Wijnbouw

Wijnbouw komt in hoofdzaak voor in de kantons Waadt, Wallis, Neuchâtel en Tessin. De wijnbouwoppervlakte daalde van 33.000 ha in 1887 tot 13.000 ha in 1950. De oorzaak hiervan is gelegen in de invoer van goedkopere wijnen, de hogere eisen welke de consument stelt en een dalend wijnverbruik. Bovendien deed zich een verschuiving voor in de vraag van witte naar rode wijn. Het verbruik van witte wijn is 37 pct van de consumptie, terwijl 77 pct van de productie uit witte wijn bestaat. Hierdoor is een belangrijke invoer van rode wijn noodzakelijk. De binnenlandse productie voorziet in ongeveer 40 pct van het gebruik, waarbij de afzet van witte wijn op grote moeilijkheden stuit. Een andere factor, welke de afzet van de binnenlandse wijn bemoeilijkt, is de sterke wisseling in omvang en kwaliteit van de oogst, gepaard gaande met sterke prijsschommelingen. Vooral de matige en slechte kwaliteiten witte wijn stuiten op afzetmoeilijkheden.

De bescherming, welke de binnenlandse wijnproductie geniet door zeer hoge invoerrechten, is niet voldoende ter voorkoming van afzetmoeilijkheden. Sedert 1922 heeft de Bond vrijwel elk jaar steun moeten verlenen aan de afzet. In 1936 besloot de Bondsraad de afzet van binnenlandse wijn op een hechtere basis te brengen. Ter bevordering van de afzet werd het "Weinbaufonds" gesticht. De inkomsten worden gevormd door een bijzondere heffing op de geïmporteerde wijnen. Deze heffing bedroeg van 5 September 1936 tot 31 December 1950 frs 3,- per hl. Ter ondersteuning van de verwerking van een deel van de druivenproductie tot alcoholvrije producten werd van 8 September 1949 tot 31 December 1950 nog een bedrag geheven van frs 6,- per 100 kg. Op 1 Januari 1951 werden deze heffingen tesamengevoegd en gesteld op frs 8,- per 100 kg.

In 1939 kwam een overeenkomst, het wijnstatuut, tot stand tussen het Ministerie van Economische Zaken en een aantal grote importeurs en binnenlandse aankooporganisaties, welke zich daartoe verenigden in de Corporation d'achat des vins indigènes (CAVI). De CAVI verbond zich om in de herfst maximaal 200.000 hl binnenlandse wijn, in het bijzonder witte wijn, van geringe tot matige kwaliteit over te nemen. Het Ministerie van Economische Zaken verleende daartegenover aan de CAVI prioriteit bij de toekenning van invoervergunningen. Voorts nam het Ministerie maatregelen tot beperking van de hoeveelheidsproductie en uitbreiding van de kwaliteitsproductie. In 1939 werd 72.000 hl en in 1941 en 1942 20.000 hl overgenomen. De producenten ontvingen hiervoor prijzen, welke de productiekosten dekten; de afzet geschiedde met steun van het "Weinbaufonds". Hoewel het wijnstatuut nog van kracht is, werd het door gebrek aan overeenstemming tussen de belanghebbenden niet toegepast. Het Ministerie van Economische Zaken heeft daarop een aantal regelingen getroffen, welke door de CAVI worden uitgevoerd. Hierdoor kan een bepaalde hoeveelheid wijn worden geblokkeerd of aan importeurs worden toegewezen. De blokkering omvat het uit de markt nemen van bepaalde wijnen. Deze wijn blijft in opslag bij de producent en mag niet worden verkocht. Voor de geblokkeerde wijn wordt een bepaalde richtprijs vastgesteld. Indien bij latere verkoop deze richtprijs niet wordt behaald, vergoedt het "Weinbaufonds" het verschil tussen de richtprijs en de verkoopsprijs. Ter financiering van de voorraadhouding geven de banken voorschotten, voor welker aflossing het "Weinbaufonds" garant is.

De overneming van wijn geschiedt, hetzij vrijwillig, hetzij gedwongen. Bij vrijwillige overneming wordt de wijn overeenkomstig

de aanmeldingen over de importeurs verdeeld; bij gedwongen overneming volgt toewijzing overeenkomstig de vroegere importen. Het verschil tussen de aan de producenten te betalen prijzen (richtprijzen) en de door de importeur te betalen prijs wordt betaald door het "Weinbaufonds". Deze wijn kan slechts worden afgezet als "Zwitserse witte wijn" of volgens bepaalde voorschriften met rode wijn worden gemengd.

Naar gelang van de omstandigheden kunnen nog andere maatregelen worden genomen. Zo werd in 1949 de fabricage van geconcentreerd druivensap gesteund en de uitvoer van bepaalde witte wijnen voor bepaalde verwerkingsdoeleinden mogelijk gemaakt.

Sedert enige tijd worden jaarlijks acties gevoerd ter bevordering van de afzet van tafeldruiven en druivensap. Op witte tafeldruiven werd in de afgelopen jaren een gemiddelde subsidie van frs 0,40 per kg gegeven aan die importeurs, die gedurende de oogst afzien van invoer. De Prijsbeheersing stelt maximumprijzen vast voor levering door producenten, grossiers en detaillisten. Druivensap wordt uit het "Weinbaufonds" gesubsidieerd. In 1951 en 1952 bedroeg de subsidie ten gunste van de consumenten frs 0,30 per liter.

Het Zwitserse wijnprobleem kan alleen worden opgelost door het verkrijgen van een gezonde levensvatbare wijnbouw. Reeds werden enkele maatregelen in deze richting genomen. De nieuwe landbouwwet schrijft voor, dat de wijnbouw zal dienen te worden aangepast aan de afzetmogelijkheden op de binnenlandse markt. De Bondsraad kan hiertoe de kwaliteitsproductie bevorderen. De steun aan de wijnbouw zal in de toekomst alleen worden gegeven in de gebieden, waar de natuurlijke omstandigheden geschikt zijn voor wijnbouw. Ter begrenzing van deze gebieden zal een wijnbouwkadaster worden ingesteld. Voorts zullen van een bepaald tijdstip af ongeschikte soorten niet meer worden gesteund. De financiering van deze maatregelen geschiedt uit een in te stellen "Rebbaufonds", dat inkomsten trekt uit heffingen op de invoer van wijn. Ter subsidiëring van de afzet van druiven en druivensap kan op de invoer van druivensap eveneens een heffing worden gelegd.

HOOFDSTUK III

MARKT- EN PRIJSREGELINGEN VOOR VEEHOUDERIJPRODUCTEN

A. Melk en zuivelproducten

§ 1. I n l e i d i n g

Het Zentralverband Schweizerischer Milchproduzenten (ZVSM) heeft regelen gesteld voor de afzet van melk, kaas en boter. De betaling van de door de Bondsraad vastgestelde melkprijs wordt door het ZVSM mogelijk gemaakt door het garanderen van bepaalde kaas- en boterprijzen. Ongeveer 40 pct van de melk wordt verwerkt tot kaas en boter.

BESTEMMING VAN DE MELK [1]

	1.000 ton			pct		
	1948	1949	1950	1948	1949	1950
Consumptie	700	730	720	30,6	29,9	27,9
Kaas	562	600	647	24,5	24,5	25,1
Boter en room	280	323	410	12,2	13,2	15,9
Geschat verbruik door producenten:						
voeder	340	380	390	14,9	15,5	15,1
consumptie	370	370	370	16,2	15,1	14,4
Melkconserven	35	42	41	1,6	1,7	1,6
Totaal	2.287	2.445	2.578	100	100	100

Het ZVSM bewerkstelligt door een doelmatige marktpolitiek op de kaas- en botermarkt, dat de kosten van de melkprijsgarantie voor de gemeenschap zo gering mogelijk zijn. Met het oog hierop beheerst het ZVSM de kaas- en boterproductie, doordat de leden verplicht zijn de aanwijzingen van het ZVSM m.b.t. de bestemming van de fabrieksmelk op te volgen. Ten behoeve van de verzekering van de voorziening van het land of van een geordende melkverwerking en -afzet kan de productie van bepaalde kaassoorten en andere zuivelproducten worden beperkt of aan een vergunning gebonden. Van de tot nu toe door een bedrijf gevolgde melkverwerking mag niet zonder toestemming van het ZVSM worden afgeweken. Het ZVSM geeft dan ook geregeld bovenbedoelde aanwijzingen. Alle producenten van zuivelproducten zijn verplicht een administratie te voeren, welke per dag gegevens verstrekt betreffende geproduceerde, resp. ingeleverde en verwerkte hoeveelheid melk en de productie en verkoop van alle soorten zuivelproducten. Deze administratie moet minstens twee jaar worden bewaard en op verlangen worden getoond aan de contrôle-organen van het ZVSM. Bovendien moeten zij maandelijks rapport uitbrengen aan deze contrôle-organen.

---

1) Milchstatistik der Schweiz 1950, p. 22, 23

De regelingen van het ZVSM gelden in principe alleen voor de leden. Deze zijn verplicht m.b.t. de melkverkoop schriftelijke contracten te sluiten, waarvan de besluiten van het ZVSM een essentiëel onderdeel vormen. Het Ministerie van Economische Zaken heeft echter in een beschikking van 30 September 1949 de regelingen van het ZVSM, m.b.t. de verwerking en afzet van melk en zuivelproducten, de voorziening van Zwitserland met deze producten, de contrôle op de bedrijven en het uitbrengen van rapporten ook voor de niet aangesloten melk- en zuivelproducenten verbindend verklaard.

§ 2. M e l k

Tot 1914 was de melkprijs vrij. In het midden van de vorige eeuw werd de melk tegen een vaste prijs aan de kaasmakers verkocht. In de moeilijke tijden aan het einde van de vorige eeuw werd het marktrisico in toenemende mate afgewenteld op de boeren. Zo kwam omstreeks 1900 de "Zwölftelhandel" op, waarbij de prijs van 1 kg melk een twaalfde deel bedroeg van de opbrengst van 100 kg kaas. De kaasprijzen waren gebaseerd op de exportprijzen, waarbij de concurrentie tussen de vele exporteurs een prijsverlagend effect had.

De felle strijd om de melkprijs leidde tot een concentratiebeweging bij producenten en handelaren. In 1898 werd het Schweizerischer Bauernverband opgericht; in 1907 het Zentralverband Schweizerischer Milchproduzenten. Laatstgenoemde is de overkoepeling van 17 regionale coöperaties, welke ieder uit vele kleine coöperaties zijn opgebouwd. Nagenoeg alle voor de markt producerende melkveehouders zijn bij het ZVSM aangesloten.

Gedurende de eerste wereldoorlog werd aan het ZVSM de verzorging van Zwitserland met melk en zuivelproducten opgedragen, waartegenover de staat bepaalde toezeggingen m.b.t. de melkprijs deed. Sedertdien wordt de melkprijs vastgesteld door de Bondsraad. Grondslag voor de vaststelling van de melkprijs is de door het Schweizerisches Bauernsekretariat (de wetenschappelijke afdeling van het Schweizerischer Bauernverband) berekende kostprijs. Het ZVSM zendt in overleg met het Schweizerischer Bauernverband een overzicht omtrent de productie- en afzetomstandigheden voor melk en zuivelproducten, benevens een voorstel omtrent de hoogte van de vast te stellen melkprijs naar de Minister van Economische Zaken. Na overleg met de prijsbeheersing, het Ministerie van Financiën en de afdeling Landbouw van het Ministerie van Economische Zaken dient de Minister van Economische Zaken een voorstel in bij de Bondsraad. Bij de vaststelling van de melkprijs worden dus tevens de consumentenbelangen betrokken. Desalniettemin is de kostprijs de beslissende factor voor de hoogte van de melkprijs.

Voor de periode 1 Mei 1953 t/m 31 October 1953 werden de volgende melkprijzen vastgesteld:

consumptiemelk	39 Rp per kg
fabrieksmelk	39 " " "
fabrieksmelk met terugneming van wei	37 " " "
fabrieksmelk met terugneming van ondermelk	35 " " "

Deze prijzen gelden franco-verzamelplaats en kunnen worden verhoogd met enkele toeslagen, bepaald door bijzondere plaatselijke omstandigheden. Ten gevolge hiervan variëren de producentenprijzen voor melk. Zo bedroeg de door de Bondsraad vastgestelde

prijs in 1950 inclusief de Bondssubsidie 38 Rp per kg. De gemiddelde producentenprijs was 40,16 Rp, de laagste 39,79 Rp en de hoogste 40,68 Rp 1).

De producentenprijs werd tot 31 December 1950 door de Bond gesubsidieerd. De subsidie bedroeg toen 1 Rp. De betaling daarvan werd tot 1 Mei voortgezet door het ZVSM en de Preisausgleichskasse für Milch und Milchprodukte (PAKM).

De betaling van de melk geschiedt op basis van de hoeveelheid. Het ZVSM wenst echter de betaling van de consumptiemelk naar kwaliteit verplicht te stellen. Sedert 1 Mei 1951 geschiedt dit reeds ook in enkele grote consumptiecentra. Standaardisatie van het vetgehalte vindt niet plaats. Het ZVSM heeft bepaald, dat de vastgestelde melkprijs in beginsel alleen zal gelden voor de beste kwaliteit melk. In die gebieden, waar de betaling nog niet naar kwaliteit geschiedt, zijn de plaatselijke melkcoöperaties verplicht de consumptiemelk, bestemd voor de grote steden m.i.v. 1 Mei 1953 naar kwaliteit te betalen. Voor de kleine plaatsen dient dit uiterlijk 1 Mei 1955 te geschieden. De melk zal worden ingedeeld in 3 kwaliteitsklassen, waarbij voor de lagere kwaliteiten een aftrek op de melkprijs zal worden toegepast.

De consumentenprijs voor melk is gebonden aan een maximum. De prijsbeheersing staat grossiers en detaillisten zeer bepaalde handelsmarges toe. Deze marges zijn zodanig, dat zij de kosten niet dekken. De PAKM betaalt evenwel verschillende duurtetoeslagen. De PAKM werd in 1942 door de Bond ingesteld met het doel een te grote stijging van de consumptiemelkprijs te voorkomen door egalisatie van handelsmarges en transportkosten.

De inkomsten van de PAKM bestaan uit:

- sedert 1942: crisisheffing op consumptiemelk van 0,5 Rp per kg
- heffing op zuivelproducten: condens, melkpoeder, room, bepaalde voedingsmiddelen en enkele exportproducten, o.m. kaas
- egalisatieheffing op ingevoerde melk- en roomconserven
- sedert 1946 de winst van de Butyra 2) op de ingevoerde boter en een heffing van fr. 1,- per kg ingevoerde boter. Voordien vloeiden deze winst en heffing in de Bondskas
- bijdrage van het prijsgarantiefonds voor melk van het ZVSM
- middelen, verkregen uit prijsstijging van kaasvoorraden
- aanvulling van eventuele tekorten, die door de Bond worden betaald. In feite is er sedert 1942 elk jaar een tekort geweest.

De uitgaven van de PAKM worden gevormd door duurtetoeslagen aan de grossiers en detaillisten van consumptiemelk en transportvergoedingen voor de aanvoer van aanvullingsmelk.

---

1) Milchstatistik der Schweiz 1950, p. 63
2) Zie § 4.

De PAKM betaalde van 1 Mei 1949 t/m 30 April 1950 in Rp per kg melk 1):

	Margetoeslag aan de melkhandel	Verliesdekking voor aanvullingsmelk	Vergoeding voerloon op melk	Vergoeding vrachtkosten op melk
Zomer 1949	2,3	4,6	0,5	0,1
Winter 1949/50	2,3	5,1	0,5	0,1
Gemiddeld	2,3	4,9	0,5	0,1
Hoeveelheid melk waarop deze vergoedingen werden gegeven in % van de totale hoeveelheid	94%	15%	28%	15%

§ 3. K a a s

De garantie van de kaasprijs is een van de middelen, waardoor het ZVSM de betaling van de melkprijs mogelijk maakt. Tegenover deze garantie staat de leveringsplicht van de kaasmakers. De gehele productie, met uitzondering van de voor plaatselijk gebruik benodigde hoeveelheid, moet worden geleverd aan het ZVSM of aan de door het ZVSM gemachtigde handelaren.

De verplichte levering geldt voor de volgende kaassoorten:

Categorie	Kaassoort	Garantieprijs voor Ia kwaliteit frs per 100 kg 1 Mei 1953 t/m 31 October 1953
1	Emmentalerkäse Vetgehalte ten minste 45 pct van de droge stof Gemiddeld gewicht 70 kg Minimumgewicht 65 "	frs 410,50 - 422,50
2.	Emmentalerkäse Vetgehalte ten minste 45 pct van de droge stof Gemiddeld gewicht 50 kg Minimumgewicht 45 "	frs 409,- - 417,-
3	Gruyère, Spalenschnitt en dergelijke ronde kazen alsmede Bergkazen Vetgehalte ten minste 47 pct van de droge stof	frs 409,- - 417,-
4.	Sbrinz-Reibkäse Vetgehalte ten minste 47 pct van de droge stof	frs 431,- - 441,-
5.	Rundkäse 3/4 vet, vetgehalte ten minste 35 pct van de droge stof	frs 355,- - 360,-
6.	Tilsiterkäse volvet, vetgehalte ten minste 47 pct van de droge stof	frs 376,50- 384,50
7.	Tilsiterkäse 3/4 vet, vetgehalte ten minste 35 pct van de droge stof	frs 330,- - 333,-

1) Milchstatistik der Schweiz 1950, p. 31

Voor de kazen van de categorieën 1 t/m 4 en 6 wordt een duurtetoeslag betaald van frs 2,50; voor de categorieën 5 en 7 van frs 1,- per 100 kg. Voor Ia kaas van categorie 4 wordt een productietoeslag betaald van frs 4,- per 100 kg.

De genoemde garantieprijzen gelden voor de beste kwaliteit. Voor de lagere kwaliteiten wordt een aftrek toegepast. De prijs voor IIa-kwaliteit is frs 10,- tot 30,- per 100 kg lager dan voor Ia; de aftrek voor IIIa-kwaliteit is frs 31,- en meer.

De garantieprijzen gelden alleen voor de leden van het ZVSM. De niet aangeslotenen ontvangen frs 12,- minder dan de leden.

Voor de categorieën 1 t/m 4 en 6 ontvangen de kaasmakers en melkproducenten kwaliteitspremies. De kaasmakers ontvangen de kwaliteitspremie rechtstreeks van de SK.(= Schweizerische Käseunion). Deze premie mogen zij niet geheel of gedeeltelijk afstaan aan de melkleveranciers. De melkleveranciers ontvangen van het ZVSM een kwaliteitspremie op de melk. Deze kwaliteitspremie wordt vastgesteld overeenkomstig de toegekende kwaliteitspremie voor de daarvan gemaakte kaas. De betaling geschiedt alleen, indien ten minste 75 pct van de halfjaarlijkse kaasproductie in de kwaliteitsklasse Ia is ingedeeld.

In onderstaande tabel zijn in de kolommen 1 de bij de kwaliteitsbeoordeling toegekende punten, in de kolommen 2 de aan de kaasmakers betaalde kwaliteitspremies per 100 kg en in de kolommen 3 de hiermede corresponderende kwaliteitspremie aan de melkleveranciers vermeld.

Categorie 1			Categorie 2,3 en 6			Categorie 4		
1	2	3	1	2	3	1	2	3
14	frs 1,-	frs 0,50	14	frs 0,50	frs 0,50	14	frs 4,-	frs 2,-
14½	" 1,50	" 1,-	15	" 1,-	" 1,-	14½	" 4,50	" 2,50
15	" 2,-	" 1,50	16	" 2,-	" 1,50	15	" 5,-	" 3,-
15½	" 3,-	" 2,-	17	" 3,50	" 2,50	15½	" 5,50	" 3,50
16	" 4,-	" 2,50	18	" 5,-	" 3,75	16	" 6,-	" 4,-
16½	" 5,-	" 3,-	19	" 6,50	" 5,25	16½	" 6,50	" 4,50
17	" 6,-	" 4,-	20	" 8,-	" 7,-	17	" 7,-	" 5,-
17½	" 7,-	" 5,-				17½	" 7,50	" 5,50
18	" 8,-	" 6,-				18	" 8,-	" 6,-
18½	" 9,-	" 7,-				18½	" 8,50	" 6,50
19	" 10,-	" 8,-				19	" 9,-	" 7,-
19½	" 11,-	" 9,-				19½	" 9,50	" 7,50
20	" 12,-	" 10,-				20	" 10,-	" 8,-

In bepaalde streken mogen kaasmakerijen in de winter geen gebruik maken van melk afkomstig van met geënsileerd voer gevoederd vee. Hiervoor ontvangen zij een vergoeding in de vorm van een toeslag op de melkprijs van 1 Rp per kg voor melk, geleverd van November tot Maart. De melkleveranciers ontvangen bovendien een vaste toeslag op hun kwaliteitspremie van frs 4,- per 100 kg. De toeslag op 3/4 vette Rundkäse en op Tilsiterkäse bedraagt frs 2,- per 100 kg.

De kaasafzet wordt verzorgd door de Schweizerische Käseunion A.G. (SK). Tussen het ZVSM en de SK is een overeenkomst aangegaan, de Schweizerische Käsekonvention (SKK) waarin de wederzijdse verplichtingen zijn vastgelegd. Tegenover de leveringsplicht van de leden van het ZVSM staat de plicht van de SK tot betaling van de garantieprijs en de diverse toeslagen (duurtetoeslag, kwaliteitspremie, silovergoeding).

De SK is een naamloze vennootschap, waarvan de aandelen in handen zijn van de organisaties van melkproducenten, van zuivelproducenten, van handelaren en van consumenten. Deze organisaties zijn als volgt vertegenwoordigd in het bestuur:

melkproducenten	10	vertegenwoordigers
zuivelproducenten	2	"
handelaren	10	"
consumenten	1	"

Aan het bestuur zijn enkele adviserende leden toegevoegd, waarvan 2 vertegenwoordigers van de Bond. De Bond heeft ter behartiging van het algemeen belang toezicht op de bedrijfsvoering van het ZVSM, de SK en de Butyra.

De kaashandelaar treedt bij inkoop van kaas op als agent van de SK. De handelaar sluit met de kaasmaker een contract, waarbij de handelaar de gehele kaasproductie koopt. Het contract geldt voor een productieseizoen, dus 's zomers van 1 April tot 1 November, 's winters van 1 November tot 1 April. Het contract moet door de SK worden goedgekeurd. De SK betaalt de kaasprijs, de vrachtkosten en de huur van de opslagruimte. De opslagruimte wordt door de SK van de handelaar gehuurd. Het huurtarief is hoger, naarmate het bedrijf van de handelaar kleiner is.

Bij verkoop van de kaas koopt de handelaar de kaas van de SK tegen de verkoopsprijs, verlaagd met de handelsmarge en de provisie. De handelsmarge wordt vastgesteld in overleg tussen de SK en het ZVSM. Ter voorkoming van onrechtvaardigheden betaalt de SK de vracht van opslagplaats tot station van levering of tot grensstation.

Iedere handelaar heeft een bepaald handelsquotum, d.w.z. hij mag niet meer kaas verkopen dan het quotum bedraagt; hij is echter vrij in zijn inkopen. De bedrijven welke teveel inkopen, zijn verplicht het teveel af te staan aan de bedrijven welke te weinig inkochten onder betaling van fr 1,- per 100 kg schadeloosstelling. Het bedrijf moet dan gemiddelde qualiteit leveren. Deze situatie doet zich nagenoeg altijd voor, doordat de handelaren de gehele productie van een kaasmaker kopen en doordat de inkoop van teveel kaas een betere aanpassing aan de voor verkoop gewenste kwaliteiten mogelijk maakt.

De prijsbeheersing stelt maximum-consumentenprijzen vast voor kaas en houdt toezicht op de prijzen van fabrikanten en handelaren. Deze zijn nl. verplicht hun prijzen op te geven bij de prijsbeheersing. De prijsvaststelling is zodanig, dat de SK hierop verlies lijdt. Het verlies wordt evenwel gedekt door de winst op de export.

De winst van de SK wordt, voor zover toereikend, als volgt verdeeld:

1. de gegarandeerde marge van de kaashandel wordt achteraf met maximaal 5% verhoogd. Een zelfde bedrag komt ten goede aan het prijsgarantiefonds,
2. op de aandelen wordt maximaal 5% dividend uitgekeerd,
3. hetgeen hierna nog rest, komt ten goede aan een verliesreserve.

Het verlies wordt gedragen door:

1. een korting achteraf tot maximaal 5% van de gegarandeerde marge van de kaashandel,
2. verliesreserve,
3. het prijsgarantiefonds, indien de verliesreserve is uitgeput.

De belangrijkste bron van inkomsten van het prijsgarantiefonds is de winst van de SK. De uitgaven omvatten in hoofdzaak een vergoeding aan kaasmakerijen met siloverbod en de uitbetaling van kwaliteitspremiën op kaas.

Uit hoofde van de afzetmoeilijkheden in 1951 heeft het ZVSM de boeren verplicht tot afneming van 200 gr kaas voor eigen consumptie per 100 kg geleverde melk, onverschillig op welke wijze de melk verwerkt is. Deze verplichting is eveneens opgelegd voor de periode 1 Mei 1952 tot 1 Mei 1953 en de zomer van 1953. Indien de boer zowel kaas als boter afneemt, wordt de minimum hoeveelheid berekend op basis van 3 pct. van het melkgeld.

§ 4. B o t e r

De garantie van de boterprijs wordt zodanig gesteld, dat de boterbereiding hetzelfde rendement oplevert als de kaasmakerij. De boterproductie is onvoldoende ter voorziening van de gehele binnenlandse markt, zodat boterinvoer noodzakelijk is. Hierdoor heeft de boterproductie een speciale functie in de markt- en prijspolitiek. Het ZVSM regelt de kaasproductie naar de exportmogelijkheden. Zo betekent inkrimping van de kaasproductie vergroting van de boterproductie en daling van de boterinvoer. Teneinde het hoofd te bieden aan de concurrentie van de ingevoerde boter werd in 1932 met medewerking van de afdeling Landbouw van het Ministerie van Economische Zaken door de organisaties van melkveehouders, van boterhandelaren, van consumenten en van importeurs, de "Butyra, Schweizerische Zentralstelle für die Butterversorgung" opgericht. De Butyra koopt de boter van de producenten en botercentrales tegen de garantieprijs en verkoopt de boter aan de binnenlandse handel. Zij heeft het invoermonopolie voor boter. De ingevoerde boter wordt tegen de binnenlandse prijs verkocht met het gevolg, dat eventuele verliezen op de afzet van binnenlandse boter worden gedekt door de winst op de invoer. De winst van de Butyra komt ten goede aan de PAKM, een verlies wordt vergoed door het prijsgarantiefonds van het ZVSM.

Oorspronkelijk waren de botercentrales uitsluitend handelaren. Sedert 1929 leggen zij zich eveneens toe op de bereiding van gestandaardiseerde boter, welke onder de naam "Floralp" in de handel wordt gebracht. Voorts zijn er enkele fabrieken, welke een eigen merk voeren. De kaasmakerijen produceren boter van minder goede kwaliteit (Käsereibutter).

De fabrikanten zijn verplicht tot levering van room en boter aan de botercentrales, uitgezonderd de voor plaatselijke behoefte benodigde hoeveelheid. De leveringsplicht voor room is ingevoerd, omdat de botercentrales hiervan zelf boter maken. Deze room wordt betrokken van plaatselijke centrifuge-inrichtingen. Over de door de botercentrales verzamelde en gemaakte boter wordt door het ZVSM in overeenstemming met de Butyra beschikt. De producentenprijzen worden door het ZVSM vastgesteld.

De voor de boter geleverde room wordt betaald per kg boter, welke theoretisch op grond van de hoeveelheid en het vetgehalte van de room kan worden gemaakt. Deze hoeveelheid boter wordt berekend door het product van roomhoeveelheid en vetgehalte te vermenigvuldigen met de factor 1,17. Voor de beste kwaliteit boter bedraagt de prijs van 1 Mei 1953 t/m 31 October 1953 frs 9,15 per kg berekende boter. Niet-leden van het ZVSM ontvangen frs 0,25 per kg minder.

De detailprijs voor boter is gebonden aan een maximum, vastgesteld door de prijsbeheersing. Binnen het kader van deze maximum-

prijs stelt de Butyra de handelsmarges vast van grossiers en detaillisten.

B. Slachtvee

Tijdens en na de oorlog golden voor vee en vlees maximumprijzen. Aan de producenten was een leveringsplicht opgelegd. Het vee werd geschat en gekocht door ambtelijke commissies. Ten behoeve van de consumenten werd een subsidie verstrekt. Deze regeling werd opgeheven door het Bondsraadsbesluit van 2 November 1948. Reeds in de herfst van 1947 werd de rantsoenering van vlees opgeheven. De handel in slachtvee werd vrij; de subsidies vervielen. De maximumprijzen werden vervangen door richtprijzen, vastgesteld op basis van de gemiddelde productiekosten. Het Ministerie van Economische Zaken stelt de categorieën, kwaliteitsklassen, gemiddelde prijzen en afwijkingen vast, na de producenten, handelaren en consumenten te hebben gehoord. Hierbij wordt rekening gehouden met de gemiddelde productiekosten op rationeel gevoerde bedrijven, met hun verhouding tot de andere landbouwbedrijven en met het algemeen belang. Tijdig aangemelde dieren, welke op de markt niet verkoopbaar zijn, worden overgenomen door bijzondere commissies tegen de officiële richtprijzen. Ter uitvoering van de wettelijke bepalingen is op 7 Januari 1949 door de organisaties van producenten, handelaren, importeurs en verwerkers het Genossenschaft für Schlachtvieh- und Fleischverwertung (GSF) opgericht. De taken van het GSF zijn volgens art. 13 van het Bondsbesluit:

1. adviseren omtrent de vaststelling van invoercontingenten, tot verstrekking van invoervergunningen en tot het doen van heffingen. (De invoervergunningen worden dan afgegeven door de afdeling Landbouw van het Ministerie van Economische Zaken.)
2. Regeling van slachtveemarkten en slachtvee-overneming met prijs- en afzetgarantie.
3. Organisatie van de overneming en verwerking van overschotten van binnenlands slachtvee (runderen, varkens en schapen).
4. Periodieke vaststelling van richtprijzen binnen het kader van de (door het EVD vastgestelde) gemiddelde producentenprijzen. De richtprijzen dienen als richtsnoer bij de verkoop van slachtvee aan de handelaren en de slagers in het productiegebied. Zij zijn verbindend bij de aankoop van slachtvee op slachtveemarkten en bij slachtvee-overneming met prijs- en afzetgarantie.

De statuten van het GSF bevatten de regelingen omtrent de wijze, waarop bovengenoemde taken worden uitgevoerd. Het bestuur van het GSF wordt benoemd door het Ministerie van Economische Zaken en bestaat uit 1 neutrale president en 14 leden, waarvan 6 vertegenwoordigers van de producenten, 3 van de handel, 3 van de verwerkende bedrijven en 2 van de consumenten.

Op grond van het Bondsbesluit is tussen het GSF en de importeurs een overeenkomst gesloten, waarbij de importeurs zich verplichten binnenlandse overschotten over te nemen tegen de richtprijs. Teneinde te voorkomen dat ten gevolge van gunstige richtprijzen een overproductie zal ontstaan, is deze verplichting kwantitatief beperkt.

De afzetgarantie betreft groot slachtvee, gemeste kalveren uit de berggebieden, vette lammeren, vette schapen en vleesvarkens.

De garantie geldt niet voor gezonde jonge runderen, ossen en koeien bestemd voor de vetmesterij; magere en uitgestoten

schapen, vette varkens. Het Ministerie van Economische Zaken heeft hiervoor wel minimumprijzen vastgesteld. Door de vaststelling van minimumprijzen voor te mesten vee en door de afzetgarantie voor gemest vee wordt meer dan tot nu toe een stimulans gegeven meer dieren te mesten en zo een teveel aan melk te voorkomen.

Het GSF beschikt over een "Fonds zur Sicherung der Überschussverwertung". De inkomsten voor dit fonds worden verkregen uit heffingen op de invoer van vleeswaren. Het fonds steunt de afzet en verwerking van overschotten. Zo werd bijv. financieel steun verleend aan de opslag van varkens- en kalfsvlees en aan de export van varkens.

Tijdens de oorlog werd de "Preisausgleichskasse für Fleisch" opgericht met het doel de detailprijzen van vlees te egaliseren. Hiertoe worden middelen geput uit een heffing op de invoer, welke in de oorlog prijsegaliserend was. De uitgaven zijn subsidies op private opslag van bevroren vlees, dekking van het inkoop- en transportrisico bij invoer, subsidies op transportkosten van slachtvarkens naar streken met onvoldoende aanbod en egalisatie van prijsverhogingen voor slachtvarkens en groot slachtvee van binnenlandse herkomst.

De invoer is ondergeschikt aan de afzet van binnenlands vee. Hiertoe wordt de invoer van fokvee, gebruiksvee en slachtvee gecontingenteerd en afhankelijk gesteld van invoervergunningen. De invoercontingenten worden vastgesteld door de afdeling Landbouw van het Ministerie van Economische Zaken. De importeurs moeten ter verkrijging van een invoervergunning bepaalde verplichtingen op zich nemen met betrekking tot de afzet van binnenlandsemarktoverschotten. D.w.z. dat de importeurs in tijden van niet-afzetbare overschotten, waarin dus geen invoer plaats vindt, verplicht zijn bepaalde hoeveelheden tegen de richtprijzen aan te kopen en op te slaan. De over te nemen hoeveelheden worden toegewezen op grond van hun vroegere importen.

C. Eieren

De oorlog veroorzaakte door belemmering van de import een zekere schaarste aan eieren. Door de voederschaarste werd uitbreiding van de pluimveehouderij zonder eigen voederbasis van vergunningen afhankelijk gesteld. De producenten waren verplicht tot levering, terwijl rantsoenering en maximumprijzen werden ingevoerd. De inlevering geschiedde bij de verzamelstations van de coöperaties, nl. de afzetcoöperatie van de producenten: het Verband Schweizerischer Eierverwertungsgenossenschaften (SEG) en het door de importeurs opgerichte Genossenschaft für Landeiereinkauf (GELA). De invoer, welke werd gecentraliseerd in het Schweizerische Genossenschaft für Eierimport, werd verdeeld over de binnenlandse handelaren in verhouding tot het binnenlands product, zodat een gelijkmatige verdeling in de binnen- en buitenlandse eieren werd verkregen.

Een groot deel van de eierproductie dient ter zelfverzorging. De afzet wordt gewoonlijk door de producent zelf ter hand genomen. De producent verkoopt aan verschillende soorten handelaren (opkopers, importeurs, grossiers, detaillisten, SEG of GELA) of rechtstreeks aan consumenten of aan grote verbruikers. De marge tussen producenten- en consumentenprijs bleek zo groot (5½ Rp), dat er een sterke neiging bestond de eieren rechtstreeks aan de consument te verkopen. Het gevolg hiervan was, dat in de productiegebieden een te ruime eiervoorziening was en in andere gebieden een te krappe. Dit leidde tot een uitgebreide zwarte handel. Ter verzeke-

ring van een gelijkmatiger voorziening van het land met eieren en tot stabilisatie en het op een laag peil houden van de prijzen van binnenlandse eieren, werd op 16 Mei 1942 een prijsegalisatiefonds voor eieren en eiproducten (PAKE) opgericht. Dit fonds verkleinde de marge tussen de producenten- en consumentenprijs tot 3 Rp, door de producentenprijzen met 2½ Rp te verhogen. Hierdoor kwamen verschillende handelsgeledingen in een positie, waarin zij verliezen zouden lijden. Voor bepaalde transacties ontvingen SEG, GELA, importeurs, grossiers en stedelijke eierhandelaren toeslagen uit de PAKE. De inkomsten van de PAKE bestonden uit heffingen op de invoer van eieren en eiproducten en op de productie van eisurrogaten.

De prijzen, waartegen de eieren werden verkocht en de hierop gegeven toeslagen van de PAKE, werden voor alle handelaren in een bepaald schema vastgelegd. Op 1 September 1942 ondergingen de prijzen een kleine verhoging. Sedertdien zijn zij tot 1946 niet meer veranderd.

In 1946 werd de eiermarkt opnieuw geordend. De PAKE werd opgeheven en overgenomen door de Eidgenössische Preiskontrollstelle, welke voortaan de werkzaamheden van de PAKE uitoefent. Tot 13 Maart 1952 heeft de prijsbeheersing de eierprijzen vastgesteld in overeenstemming met de marktsituatie, daarbij rekening houdend met de productiekosten van het rationele bedrijf en met het algemeen belang. De eierprijzen vertoonden hierdoor een bepaalde seizoenschommeling. De prijsbeheersing stelde de eierprijzen vast voor levering aan de coöperatie af-boerderij en franco-verzamelplaats, alsmede de overnameprijs voor de importeurs. De prijzen voor grossiers en detaillisten worden hiervan afgeleid, doordat de handelsmarges zijn vastgesteld. Sedert 13 Maart 1952 vindt geen prijsvaststelling door de prijsbeheersing meer plaats. De prijsbeheersing blijft evenwel bevoegd tot het vaststellen van prijzen, indien de marktsituatie dit zou vereisen.

Na de oorlog steeg de productie en de import, zodat in 1946 de rantsoenering kon worden opgeheven, zonder dat prijsstijging of voorzieningsmoeilijkheden optraden. In de zomer van 1948 was de binnenlandse productie zo hoog, dat een deel in koelhuizen moest worden opgeslagen. De importeurs, die tot nu toe ieder overschot moesten opnemen, bleken hiertoe niet meer bereid. Bovendien was het uit handelspolitiek oogpunt ongewenst de binnenlandse productie zodanig uit te breiden, dat de import overbodig zou worden, waarmede tevens de exportmogelijkheden voor andere producten zouden afnemen. De overheid streeft er naar 1/3 van de behoefte door import te dekken en 2/3 door eigen productie. De importhandel (Importeurenverband), de producenten (SEG) en de consumenten (Verband Schweizerischer Konsumvereine en Migros) sloten een overeenkomst met het doel de import te handhaven, de binnenlandse productie boven een bepaald niveau af te remmen en de prijzen zodanig te stellen, dat daarin een stimulans is om, in de maanden van schaarste, binnenlandse eieren op de markt te brengen ten koste van de productie in de zomermaanden. Zoals boven reeds vermeld, verzorgen de producenten in de regel zelf de afzet. Hetgeen zij niet kunnen verkopen, leveren zij aan de coöperatieve afzetorganisaties, welke verenigd zijn in het SEG. Deze hoeveelheid wordt aangemerkt als overschot en via de importeurs in de handel gebracht. In de tot stand gekomen overeenkomst werd bepaald, dat voor het jaar 1 December 1948 - 1 December 1949 de importeurs slechts 66 mln eieren, welke aan bepaalde kwaliteitseisen moeten voldoen, volgens een bepaald maandschema zullen overnemen. In feite werden

ruim 54 mln eieren overgenomen. Indien de importeurs de vastgestelde hoeveelheden van de SEG hebben overgenomen, kunnen zij een invoervergunning voor een bepaalde hoeveelheid eieren krijgen. De afdeling Landbouw van het Ministerie van Economische Zaken heeft aan deze privaatrechtelijke overeenkomst haar goedkeuring gehecht. Voor de jaren 1949/50 en 1950/51 werden de over te nemen hoeveelheden wederom op 66 mln gesteld.

Doordat de producenten in hoofdzaak van de coöperatie gebruik maken voor de afzet van hun overschotten zijn de leveranties in het voorjaar groot en in het najaar zeer klein. Teneinde hierin een verbetering aan te brengen, heft het SEG in het voorjaar 1 pct van de omzet van zijn leden. In de herfst wordt de opbrengst hiervan gebruikt ter betaling van een herfstpremie boven de dagprijs van 1 Rp per ei. Degenen, die het gehele jaar aan de coöperatie leveren, ontvangen dus in de tijd, gedurende welke zij door rechtstreekse afzet aan de consument een hogere prijs kunnen maken, een premie ten koste van degenen die uitsluitend in het voorjaar leveren en daardoor afzetmoeilijkheden veroorzaken.